

فروشگاه ، بزرگترین سایت تخصصی معماری

جهت مشاهده آموزش نرم افزارهای معماری از صفر تا ۱۰۰ با زبان فارسی و با

کمترین هزینه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده نقشه ها ، پایان نامه و طرح های نهایی آماده معماری جهت کانسپت

گرفتن و یا تحویل پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده مقالات ، رسالات و مطالعات نهایی آماده معماری جهت تحویل

پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

بزرگترین سایت تخصصی معماری WWW.CADYAR.COM

جهت عضویت در کانال ما در تلگرام کافیسیت روی عکس زیر کلیک کنید.

برای انجام پروژه های عمران و معماری با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyar>

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyarmemar>

Vrya.cadyar@gmail.com

جهت مشاهده مطالب زیر به صورت رایگان کافیسیت روی لینک روبرو عنوان موردنظر کلیک کنید

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473)

دانلود رایگان کتب معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262)

آموزش رایگان پست پروداکشن در معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377)

دانلود رایگان مقالات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=206](http://www.cadyar.com/?CAT=206)

دانلود رایگان نقشه های معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1300](http://www.cadyar.com/?CAT=1300)

دانلود رایگان رساله و مطالعات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=283](http://www.cadyar.com/?CAT=283)

آموزش رایگان نرم افزار های معماری

جهت مشاهده مطالب کاربران مهمان که مطالب خود را به صورت رایگان و یا در قبال هزینه به اشتراک گذاشته اند در سایت کدیاری [اینجا](#) کلیک کنید.

شما نیز میتوانید مطالب خود را در سایت کدیاری به اشتراک بگذارید تا بدون هیچ هزینه ای صاحب شغل دوم شوید. جهت اشتراک گذاشتن مطالب خود [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات معماری با
قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

قسمتی از رساله خانه ایتام و
نیازمندان+نقشه در 203 صفحه در قالب
ورد:

مقدمه:

مسائل اجتماعی مانند فقر، بیماری بی سرپرستی بیکاری، فحشا، بردگی و..... همواره در تاریخ زندگی انسانها وجود داشته است.

مشکل کودکان بی سرپرست نیز دارای تاریخچه ای بسیار طولانی بوده و بی شک از زمانی که بشر زندگی اجتماعی اختیار کرده، با این معضل نیز روبرو بوده است. لیکن موضوع اصلی چگونگی و نحوه برخورد و رسیدگی جامعه به آنها است. روند تاریخی حمایت از کودکان بی سرپرست از گذشته های دور تا کنون چشم انداز و افقهای روشن برای پژوهش های اجتماعی روانی ایجاد می کند در

ذیل به تاریخچه حمایت از کودکان بی سرپرست در ایران و جهان می پردازیم .

تاریخچه حمایت از کودکان بی سرپرست در جهان : 1

حمایت از کودکان یتیم و بی خانواده سابقه ای طولانی دارد، به طوری که ((هامورابی)) حکمران شهر بابل تقریباً دو هزار سال قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) مراقبت از زنان بیوه و کودکان را بر عهده داشت و بسیاری از قوانینی را که پایه گذاری کرده در زمینه حمایت از یتیم و بی سرپرست بوده است . از طرفی توجه به ایتمام به صور گوناگون انجام می شده ، از جمله فرزند خواندگی که حدود هشت قرن قبل از میلاد مسیح (ع) در مصر وجود داشته و در زمینه ارث تفاوتی میان فرزندان طبیعی و فرزند خواندگان وجود نداشته و پسر و دختر به طوری مساوی بهره می گرفتند . فرزند خواندگی در سایر جوامع مانند هند ، ایران و چین که به حفظ کانون خانواده اهمیت می دادند مرسوم بوده و خانواده هایی که فاقد فرزند بودند بر حسب عادت ملی با شیوه های مخصوص خود فرزند خوانده می گرفتند .

اما طی قرون ۱۴ و ۱۵ میلادی، بی توجهی به کودکان و در نتیجه رها کردن آنها امری عادی بود و بسیاری از آنان مورد غفلت قرار می گرفتند به بردگی فروخته می شدند یا در صومعه ها و یتیم خانه ها رها می شدند . در نتیجه بعد از آن اکثر ممالک دنیا به صورت پراکنده و غیر سازمان یافته و غیر حرفه ای تحت تاثیر انگیزه های خیر خواهانه ، انسانی ، دینی توسط مردم و نهاد هایی به منظور کمک به کودکان بی سرپرست ایجاد گردید .

نخستین قانونی که موضوع کودکان بی سرپرست در آن تاکید شده بود در آغاز قرن ۱۷ میلادی تحت عنوان قانون (فقر الیزابت) اول در انگلیس اجرا شد .

ویژگی دوران پس از رنسانس ، تغییرات فراوانی را در ساخت خانواده ها پدید آورد . با شکل گیری نهاد ها و موسسات رفاهی، که به جهت ارائه رفاه اجتماعی به وجود آمده بودند . خود به خود حجم زیادی از وظایف تربیتی خانواده ها کاهش یافت

۱ : ناصر بابایی ، نگرشی بر پدیده ی بی سرپرستی و مشکلات فرزندان دور از خانواده ، انتشارات سازمان بهزیستی ، ۱۳۹۶ص ۱۸

به همراه آن مشکلات اجتماعی دیگر نظیر پیشرفت صنایع و تکنولوژی، افزایش جمعیت، کاهش مرگ و میر کودکان به لحاظ بهبود بهداشت در سطح جهان، جنگ های مختلف، وضعیت کودکان بی سرپرست، زنان بی سرپرست و را کاهش داد. اروپای قرن ۱۸ با مشکلات عمیق ناشی از ضایعات اجتماعی - اخلاقی گروه های آسیب پذیر مواجه شد پس از رودر روئی غرب با بحران های یاد شده آنها را بر آن داشت که برنامه ریزی جامعه در این خصوص را انجام دهند در این راستا، جهت بررسی بیشتر و جامع تر موضوع بی سرپرستی کودکان، تجارت جهانیان را در کشورهای مختلف در این زمینه گرد هم می آوریم.

۲-۲-۱ ایالت متحده آمریکا ۲

در این کشور در سال ۱۷۴۰ اولین موسسه برای نگهداری از کودکانی که در نتیجه فوت والدین، جدایی، فقر و یا خودداری والدین از پذیرش مسئولیت خویش، بی سرپرست می شدند بوجود آمد. این دارالیتام که برای پسران بود از نظر تاریخی بعنوان یکی از نخستین مراکز حمایتی مطرح می باشد.

علاوه بر این از سال ۱۸۰۰ میلادی در آمریکا ۷ موسسه نگهداری از اطفال ولگرد، دختران رها شده به وجود آمد و در سال ۱۹۳۰ تعداد دارالیتام در مناطق مختلف آمریکا به ۲۶ واحد رسید که جمعاً ۲۸۱۶ کودک را نگهداری می کردند. در جامعه آمریکا برای نگهداری و سرپرستی کودکان بی سرپرست نیازمند رها شده ۴ روش وجود دارد که هر کدام از این روش ها را به نوبه خود به کار آمده است.

الف : شبه خانواده :

یکی از روش های روش ها یی که در آمریکا برای نگهداری کودکان بی سرپرست، در یک محیط طبیعی و مانوس با روحیه و طبیعت کودکان مورد استفاده قرار گرفته، شبه خانواده است.

شبه خانواده به خانواده ای گفته میشود که به عنوان والدین مصنوعی، پذیرا و متقاضی نگره داری و تربیت تعدادی از این کودکان که از ۱۵ نفر بیشتر نباشند هستند. این خانواده ها که عمدتاً والدین آنها عقیم و نازا هستند سعی میکنند که به گونه

ای طبیعی فرزندان را با مهر و محبت خود اداره نموده ، در ضمن نیز عطش خود را به داشتن فرزند سیراب نمایند .

ب: فرزند خواندگی :

این روش از لحاظ قانونی ، اجتماعی و روانی در جامعه آمریکا مقبولیت عامه پیدا کرده و هم اینک تعداد زیادی از کودکان به فرزند خواندگی سپرده میشوند ، دولت مرکزی توکیو ، اقدام به ایجاد امکانات رفاهی و برنامه های وسیعی نموده است ، برای اینکه کودکان بیشتر در محیط خانوادگی رشد نمایند ، دو نوع فرزند خواندگی را فراهم آورده ، یکی تحول کودکان به عنوان فرزند خوانده و نوع دوم نگهداری صرف . هم چنین خانه های گروهی را تدارک دیده که حد فاصل بین نگهداری موسسات و فرزند خواندگی میباشد .

پ: خانه های گروهی :

برای کودکانی که فاقد خانه های دائمی هستند ایجاد شده در این خانه ها حدود ۶ کودک همراه با یک پدر خوانده یا یک کارمند آشنا و متخصصین به امور کودکان با هم زندگی میکنند ، تعداد این خانه های گروهی در سال ۱۹۸۸ ، مجموعاً ۲۴ واحد بوده است .

- پرورشگاه :

در جامعه آمریکا پرورشگاه به عنوان یک نهاد ضروری در کنار سایر نهاد های اجتماعی مطرح و خصوصاً برای نگهداری فرزندان بی سرپرست مورد استفاده قرار میگیرد . ضمناً تا زمانی که خانواده های مصنوعی و شبهه خانواده ها در دسترس نباشند ، سپردن کودکان به پرورشگاه اجتناب ناپذیر است .

شکل: ۱-۲ تصاویر بچه های بی سرپرست

خانواده های فاستر :

یکی از روش ها برای نگهداری بچه ها در محیط های طبیعی خانواده روش خانواده های فاستر میباشد . خانواده های فاستر به خانواده هایی اطلاق میشود که علاوه بر نگهداری از کودکان خود ، متقاضی پذیرش و نگهداری کودکانی دیگر در کانون گرم خانواده خود میباشند ، به عنوان مثال در سال ۱۹۷۵ میلادی در آمریکا ۲۵۰۰۰۰ نفر در خانواده های فاستر نگهداری میشوند . پر واضح است که جدا کردن کودکان از خانواده طبیعی و سپردن آن به خانواده فاستر ، پرداخت هزینه نگهداری ، نظارت مددکار اجتماعی ، تشخیص صلاحیت و یا لغو صلاحیت خانواده فاستر در چهار چوب آئین نامه ها و استانداردهای معینی صورت میگیرد و چند گاهی نیز دچار تغییر میگردد.

فرانسه : 3

تاریخ اجتماعی فرانسه ، دارای تجربیات غنی و آکادمیک در خصوص تامین اجتماعی کودکان بی سرپرست می باشد . در ابتدا در کشور فرانسه مراکز پرورشگاهی به وفور یافت میشود و کودکان بی سرپرست در زمره افرادی بودند که در این گونه مراکز نگهداری میشوند . کم کم شکل کمک های اجتماعی ، تغییر یافت و دولت ضمن نگهداری این کودکان به طور شبانه روزی ، با توجه به اصول کلی تامین اجتماعی ، هم و غمه خود را بر حفظ خانواده نهایتاً پرورش ایتم در خانواده متمرکز کرد .

۲ : ناصر بابایی ، نگرشی بر پدیده ی بی سرپرستی و مشکلات فرزندان دور از خانواده ، انتشارات سازمان بهزیستی ، ۱۳۶۹ ، ص ۱۰۰ _ ۷۵

در انگلستان نیز گروه های مختلف سعی دارند مشکل را حل کنند و شاید عمده ترین آنها آنتروپوزو فها میباشد که کودکان بی سرپرست را در کلیسا ها آموزش میدهند به طوری که اغلب کشیشان از میان آنها می باشند .

ژاپن :

در ژاپن خدمات اجتماعی به صورت وسیعی به کودکان ارائه میشود . اگر چه تعداد کودکان در توکیو رو به کاهش گذاشته ولی مساله مراکزی برای آنها مرتبا مطرح بوده است . در این کشور خانه هایی برای اطفال خردسال و امکانات رفاهی برای کودکان محروم از خانواده هایی دائمی وجود دارد .
فرزند خواندگی نیز از شیوه هایی است که کودکان بیشتر در محیط خانوادگی زندگی نمایند تا موسسات دولت مرکزی توکیو دو نوع فرزند خواندگی را فراهم نمود و یکی تحول کودکان به عنوان فرزند خوانده و نوع دوم نگهداری صرف . همچنین خانه های گروهی و موقتی را تدارک دیده است . خانه های گروهی برای کودکانی که فاقد خانه های دائمی هستند ایجاد شده تا محیطی سالم و نزدیک به خانواده برای آنها تدارک دیده شود. در این خانه ها حدود ۵ کودک همراه با یک پدر خوانده یا یک کارمند آشنا و متخصص به امور کودکان با هم زندگی میکنند . هم چنین برای کودکانی که بی سرپرست هستند و تجربه کمی درباره خانه و خانواده دارند دولت یک برنامه به نام خانه های موقتی به وجود آورده تا به این کودکان شانس داشتن یک زندگی خانوادگی عادی را داشته باشند .

هند :

((مرکز توسعه مجتمع)) در نزدیکی بمبئی که در سال ۱۹۵۵ به دست یک پزشک و همشهری تاسیس شد ، این مرکز ، در آغاز مرکز کوچکی بود . اینک این موسسه حمایت و تعلیم و تربیت زنان و کودکان فقیری را که بیشتر از نواحی فقیر نشین به حلبی آباد های شهر های صنعتی نزدیک بمبئی آمده اند به عهده دارند . این مرکز امروزه ۱۱۶ نوباوه را که اکثرا دختر هستند پناه داده است . عمر نیمی از مقیمان آن بین ۵- ۱۲ سال است .

شکل : ۲-۲ حیاط ، باغ و فضای بیرونی محل سکونت

سوئیس :

کشور سوئیس که از قدیم عهد مقررات بین المللی بوده است و مربی چون « پستالوژی » به عالم بشریت عرضه داشته است . با ایجاد دهکده کودکان به نام «دهکده بین المللی پستالوژی» همت گماشت . منظور از تاسیس این دهکده حمایت و سرپرستی از اطفالی است که کسان خود را در جنگ از دست داده اند یا از لغت خانواده و فقط این خاطره در ذهن آنان خطور میکند که آنها را « سر راه » گذاشته اند .

تاریخچه حمایت از کودکان بی سرپرست در ایران : 4

ایران قبل از اسلام ، به هنگامی که جامعه در دوران خاصی از زندگی بوده ، نسبت به سایر کشورها از فرهنگی قابل ملاحظه در آن زمان برخوردار بوده است . ایران پیش از اسلام جامعه ای

^۴ : علی رضا محسنی تبریزی ، بررسی وضعیت کودکان بی سرپرست در ایران ، فصلنامه تامین اجتماعی سال سوم ، شماره دوم ص ۵۳۲-۵۳۳

طبقاتی بود . اشراف ، کشاورزان ، جنگاوران ، کارگران ، و پیشه وران هر یک طبقه ای را تشکیل میدادند . در زمان حکومت ساسانیان که تقریباً مقارن با ظهور اسلام بود ، کلیه خصلتهای ارزشی طبقات جامعه حفظ میشد و نفوذ به طبقات دیگر غیر ممکن بود .

یتیمان طبقات فقیر ، نه تنها از درد رنج می بردند ، بلکه نمیتوانستند ، از امکانات اجتماعی برای پیشرفت مادی و معنوی خود استفاده کنند . با تمام تبلیغاتی که به تمام معنی درباره ایتام فقیر و ناتوان اعمال میشد ، جامعه عاری از وجود مراکزی جهت حفظ و نگهداری کودکان بی سرپرست بود و خانواده ها بنابر سنت های دیرینه مذهبی ، کودکان یتیم یکدیگر را حمایت میکردند . بعد از ظهور و گسترش اسلام در ایران ، تعلیمات مذهبی اسلام باعث شد تا نیکوکاران هر چه بیشتر به امور مالی و معنوی محرومان بویژه ایتام ، توجه کنند و افراد خیر ، موقفاً فانی جهت کمک به فقرا و مستمندان هدیه کنند .

در زمان شاه طهماسب صفوی پرورشگاهی جهت سرپرستی ایتام تاسیس شد . فکر ایجاد پرورشگاه ، پس از دوران صفویه ، در زمان حکومت قاجاریه نیز مطرح بود . اولین بار فکر ایجاد پرورشگاه در ایران را ناصرالدین شاه از مسافرت فرنگ آورده و نشانه هایی از آن سفرنامه ابراهیم بیک به چشم میخورد . در ایران آن زمان ، ما به نمونه هایی از پرورشگاه های خیریه کوچک و خصوصی بر میخوریم که برای یتیم در شهرستان های مثل : (قم : پرورشگاه محمدی) ، (رشت : پرورشگاه یتیمان) ، (بابل : دار الیتام بابل) ، (تهران : پرورشگاه جعفری) و دهها پرورشگاه دیگر با نظارت مردم خیر تشکیل شد ، این پرورشگاه ها خطرات وسیع پرورشگاه های بزرگ را نداشتند بخصوص که مشکلات اساسی پرورشگاه وقتی است که کودکان نوزاد شیر خوار در این مراکز نگهداری شده و دور از نظام خانواده رشد می یابند .

افراد نیکوکار نیز از طریق موقوفات ، موجب سرعت بخشیدن در کارهای خیر میشدند و مراکزی را به منظور پرورشگاه وقف میکردند . در ذیل عناوین و خدمات تعدادی از موسسات که در گذشته در ایران فعالیت داشته اند اشاره میکند .

سازمان تربیتی شهرداری :

در مورد تحولات عمده ای که توسط دولتهای وقت صورت گرفته شاید بتوان گفت اولین اقدام قانونی دولتی زمانی است که

اولین قانون بلدیة تهران به تصویب رسید و قانون نگهداری از اطفال بی سرپرست و سرراهی بعنوان یکی از وظایف محوله بلدیة مطرح میشود . در سالهای بعد فعالیت های شهرداری به تشکیل بنگاه ماونت عمومی و کمسیون خیریه ارائه و ادامه یافت . در پی این فعالیت ، بنگاه های خیریه شهرداری ها و بنگاه پرورش کودک به وجود آمد . در سال ۱۳۴۱ بنگاه مستقل معاونت عمومی با بنگاه پرورش کودک ادغام و سازمان تربیتی شهر تهران را بوجود آورد . این سازمان وظایفی را به منظور تامین پرورشگاه ها ، شیرخوارگاه ها ، کانون های کودک و نگهداری اطفال فاقد سرپرست و سرراهی عهده دار گردید . از سال ۱۳۴۵ به بعد شورای به نام شورای عالی سازمان تربیتی شهرداری پایتخت تشکیل گردید که یکی از اقدامات شورا تغییر نام پرورشگاه به شبانه روزی ها بود .

سازمان اوقاف و امور خیریه :

از آنجا که وقف به مفهوم نگهداشتن دائمی مال و بهره برداری از منابع آن در جهت خیر است ، پرورشگاه هایی در این زمینه توسط مردم خیر و از طرف اداره اوقاف و امور خیریه به این امر اختصاص یافته است .

بر اساس اطلاعاتی که از اداره اوقاف و بهزیستی وجود دارد پرورشگاههایی وقفی و خصوصی فعال در شهرهای کرمان ، رفسنجان ، شیراز ، مشهد ، رشت ، تهران ، اصفهان ، لاهیجان جهت نگهداری از پسران و دختران بی سرپرست احداث گردیده است .
و جمعیت خیریه ، انجمن ملی حمایت از کودکان ، جمعیت حمایت از کودکان بی سرپرست از این قبیل ارگان ها هستند .

سیر تحول مراکز نگهداری از کودکان بی سرپرست در ایران :

سازمان بهزیستی در سال ۱۳۵۹ تاسیس شد سازمان بهزیستی کشور از بدو تاسیس خط مشی باز گردانیدن کودکان و نوجوانان بدون سرپرست را به خانواده و جامعه پیش گرفت و با لطف ایزد منان و تلاش همه جانبه دست اندر کاران ملزم به نگهداری محدود فرزندان شد که چاره ای جز زندگی در چنین واحد هایی را ندارند

بر اساس طرح اصلاح ماده ۱۱۷۳ قانون مدنی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی در صورت عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی والدین از سرپرستی کودکان خود محروم می شوند .

بر اساس این مصوبه هر گاه در اثر عدم مواظبت ، یا انحطاط اخلاقی پدر و مادر که طفل ، تحت حضانت او از سلامت جسمانی یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد محکمه میتواند به تقاضای نزدیکان طفل یا قیم او یا ریئس حوزه قضایی هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند اتخاذ کند .

این سازمان در تهران و بعضی از استان های کشور واحد هایی را به نگهداری از کودکان اختصاص داده که از فرزندان سنین شیر خوار تا پایان ۱۸ سالگی و در بعضی موارد بیش از آن ، به تفکیک از آنان بر اساس سن و یا جنس نگهداری می کنند . خدمات عمده بهزیستی شامل خدمات حمایتی (رفاهی) توانبخشی و باز سازی و باز پروری است ، که از طریق مجتمع های حمایتی و مراکز توانبخشی و باز سازی و باز پروری به عرضه خدمات اقدام میکند .

فعالیت های سازمان بر اساس دو هدف پیشگیری و حمایتی در مورد خاص ایتمام و یا کودکان بی سرپرست ، در جریان است . سازمان برای حمایت و خود کفائی خانواده های بی سرپرست دارای مجتمع های خدمات حمایتی است که تحت نظر معاونت حمایتی سازمان بهزیستی فعالیت می کنند . در حقیقت ، ایجاد مجتمع های خدمات حمایتی ، نوعی پیشگیری از جریان ورود افراد به پرورشگاه است .

مجتمع های خدمات حمایتی ، به عنوان یک واحد اجرائی ، چندین وظیفه حمایتی نظیر حمایت از خانواده های بی سرپرست ، ایجاد مهدکودک، برنامه نگهداری از فرزندان بی سرپرست ، آموزش فنی و حرفه ای،

برنامه های ویژه نوجوانان و جوانان (فوق برنامه) و برنامه حمایتی روستایی در مورد مددجویان انجام می دهد. کودکانی که در مجتمع های حمایتی نگهداری می شوند بدون پدر و مادر هستند و یا افرادی می باشند که کسی را ندارند و هنوز وضع آنها کاملاً روشن نیست. کودکان بی سرپرستی که در شبانه روزی های مستقل نگهداری می شوند به علل مختلف نظیر: اعتیاد و زندانی بودن و فوت والدین خود تحت سرپرستی قرار می گیرند.

وضعیت کنونی :

بر اساس آمار رسمی کشور^۵ بالغ بر ۶۰ درصد کل جمعیت کشور را (حدود نه میلیون و چهار صد و یازده هزار و سی و شش نفر) کودکان کمتر از ۶ سال تشکیل می دهد. تعداد کودکان در مهد کودک های اعم از دولتی و خصوصی، و خود کفا در سال ۱۳۷۸ حدود ۳۳۰/۰۰۰ نفر (۳/۵ درصد کل جمعیت کودکان) بود. بر اساس مطالعات مربوط به سطح نیاز های جامعه به خدمات رفاهی و بهداشتی، حدود ۶۷/۷ درصد از جمعیت زیر ۷ سال کشور متعلق به خانواده های کم درآمد و نیازمند است. این خانواده ها دارای مشکل مالی یا معنوی یا هر دو هستند.^۶ بر اساس آمار ارائه شده از سوی دفتر امور بانوان و خانواده معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور تا پایان سال ۱۳۷۷ مجموع فرزندان تحت پوشش این سازمان در ۲۸ استان کشور حدود ۳۷۶۱ نفر بود. ۱۱۵۷ فرزند بی سرپرست نیز در خانواده های داوطلب زندگی می کردند. در همین سال، تحت طرح ایتمام کمیته امداد ۴۵۳۶ نفر فرزند بی سرپرست از خدمات حمایتی و رفاهی کمیته بهره مند بودند.

طبق آمار سازمان بهزیستی کشور، تا پایان سال ۱۳۷۸ تعداد ۱۵۰۰۰۰ فرزند بی سرپرست در سنین شیرخوار تا ۲۴ سال در سازمان های حمایتی دولتی و غیر دولتی اعم از سازمان بهزیستی، کمیته امداد، دارالیتام و خانواده های داوطلب نگهداری و در نیمه اول سال ۱۳۷۹ تعداد ۴۹۷۲ فرزند بی سرپرست تحت پوشش این سازمان قرار داشتند.

آمار ارائه شده از سوی سازمان بهزیستی کشور ضمن اشاره به تعداد مددجویان نگهداری شده در شبانه روزیها، شیرخوارگاه ها و مجتمع های حمایتی و شبانه روزی های مستقل و شبهه

^۵ : مرکز آمار ایران، سالنامه ی آماری کشور، ۱۳۷۷

^۶ : برنامه سوم توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، ۱۳۷۷

خانواده گویای آن است که افراد تحت پوشش خدمات بهداشتی در گروه سنی ۱۸ سال از حدود هزار نفر در سال ۱۳۶۹ به نزدیک ۵ هزار نفر در پایان سال ۱۳۷۸ رسیده است. یعنی عملاً بهد از طی مدتی نزدیک به ۱۰ سال برابر شده است.

بر اساس بر آورد سازمان بهداشتی کشور، مجموع هزینه های نگهداری هر یک از فرزندان شامل: هزینه های غذا، مسکن، بهداشت، درمان، پوشاک، و هزینه های خدماتی برای هر کودک شبا نه روزی که در پرورشگاه های بزرگ نگهداری می شوند (تا سن ۷ سالگی) ۱۲۰۰۰۰ تومان در ماه تعیین شده است این میزان برای کودکان یا نوجوانانی که در مقاطع ابتدائی، راهنمایی، دبیرستان و دانشگاه تحصیل می کنند، متفاوت است.

قسمت اعظم هزینه نگهداری و سرپرستی این فرزندان (عمدتاً هزینه های پوشاک، غذا، مسکن و خدمات) از طریق منابع دولتی و بخشید نیز از طریق کمک های مردمی و افراد و گرو ههای خیر تا مین میگردد.

این فرزندان اکثراً فاقد دفترچه بیمه خدمات درمانی یا تامین اجتماعی بوده و هزینه های بهداشتی - درمانی آنان اغلب از طریق سازمان ها و موسسات حمایت کننده (سرپرستی) به طور موردی تامین و پرداخت می شود.

آنچه در این زمینه بیش هر چیز محسوس است فقدان یک نظام پوشش بیمه درمانی منظم و هماهنگ برای فرزندان بی سرپرست در کشور است.

با توجه به گستردگی دامنه فعالیت و پوشش حمایتی سازمان تامین اجتماعی در کشور، تعمیم خدمات بیمه درمانی به این کودکان و قرار دادن آنان تحت پوشش بیمه های درمانی امری ضروری به نظر می رسد.

بدیهی است با عنایت به آمار موجود در باب جمعیت فرزندان بی سرپرست تحت سرپرستی و حمایت سازمان ها و موسسات دولتی و خصوصی می توان تمهیداتی در این زمینه به عمل آورد و ضوابطی وضع کرد.

**مشکلات سازمان بهداشتی کشور در خصوص سرپرستی از
فرزندان بی سرپرست:**

۱. فقدان تعیین و تبیین یک سیاست اصولی و حرفه ای در خصوص چگونگی پذیرش و نگهداری فرزندان و اقتصاد و باور عملی مسئولین ذیربط به اجرای این سیاست .
۲. فقدان تشکیلات و اعتبارات در مراکز شبانه روزی و شیرخوار گاه ها .
۳. کمبود پرسنل ، عدم آموزش و فرسودگی تعداد زیادی از پرسنل موجود در شبانه روزی ها .
۴. کمبود مراکز شبانه روزی در سطح کشور .

فصل سوم

دوران کودکی و نوجوانی نوجوانان بی سرپرست مشکلات ، محرومیت ها و ...

یک جفت چشم بچه گانه و یک روز بهاری ، دو نعمت آسمانی هستند که قلب انسان را برای همیشه میتواند سیراب کند .

اهمیت دوران کودکی^۷

پایه و اساس رشد جسمی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی در سنین کودکی شکل می‌گیرد. از این رو توجه به این دوران از راه وضع قوانین مناسب برای کودکان و تلاش در راه بهتر کردن شرایط زندگی آنان امری ضروری است. شناخت این نیازها و تدارک شرایطی که کودک بتواند در حد متعادل به رفع این نیازها بپردازد، از طرفی موجب پیشگیری از بروز اختلالات و از سوی دیگر باعث رشد و شکوفایی استعدادهای وی می‌گردد. مطالعه و بررسی این نیازها، درک مناسب تری از علل و انگیزه های رفتاری کودکان را موجب می‌شود و گامی اساسی در تعلیم و تربیت و نیز در تعدیل و درمان ناهنجاری های روانی و رفتاری به شمار می‌رود.

رشد کودک

رشد تعاریف گوناگونی دارد. یکی از تمام ترین تعاریف بدین شرح است:

«رشد عبارت است از همه تغییرات و تحولاتی که از زمان تشکیل سلول تخم تا هنگام مرگ در انسان روی می‌دهد. رشد حرکتی مستمر، دائمی و پیوسته بوده گاهی آهسته و زمانی همراه با جوش و خروش است. ممکن است کیفیت رشد ملموس نباشد ولی نباید تصور کرد که جریان ناگهانی نمایان می‌شود.»

^۷: بهروز کارگری، مروری بر بهداشت روانی کودک، مجموعه مقالات بهزیستی، ۱۳۸۰

پیوستگی رشد ، در هر یک از جنبه های زندگی آدمی وجود دارد . حرکت کردن کودک را در نظر میگیریم و می بینیم از مراحل مختلفی مثل : خزیدن ، نشستن و پس راه رفتن کامل تشکیل شده است این پیوستگی هم چنین در مورد فعالیت گیرندگی کودک صادق است (مقصود از گیرندگی رسیدن کودک به شیئی و گرفتن آن است) چند ماه وقت لازم است تا کودک است تا کودک برای رسیدن به شیئی مورد نظر ، مانند راه رفتن ، بسیار است . بعد ها این فعالیت ها کم می شود و به حداقل می رسد .

کودک ابتدا به شی نگاه می کند و دست های خود را به طور تصادفی تکان می دهد ممکن است بعد از اینکه آن را بگیرد به تدریج کودک رشد می کند و به موازات آن توانایی در دست گرفتن اشیا در او بیشتر می شود کودک در دوازده ماهگی میتواند به کمک شصت و انگشتان دست خود اشیا کوچک را بلند کند بنا براین ملاحظه می شود که این اعمال همه با هم پیوستگی دارد در همه حال به تدریج که کودک رشد می کند تغییراتی چه از لحاظ کمی و چه از لحاظ کیفی در او ایجاد می شود .

ویژگی های روان شناختی	سن	مرحله	ویژگی زیست شناختی
.....	پیش از تولد	پیش از تولد	تشکیل نطفه
.....	یک ماهگی	نوزادی	تولد
شکل گیری وابستگی ها و دلبستگی های اولیه	دوسالگی	خرد سالی	سر آغاز راه رفتن ، سر آغاز سخن گویی
چیرگی بر مهارت های اساسی	شش سالگی	کودکی (مرحله اول)
شکل گیری هویت شخصی و هویت جنسی	یازده سالگی	مرحله دوم کودکی	بلوغ
دست یابی به استقلال فردی و اقتصادی	بیست سالگی	مرحله جوانی	رسیدگی به پختگی جسمانی

.....	بزرگ سالی مرحله اول	چهل سالگی	گسترش مسئولیت های فردی و اجتماعی و
.....	مرحله میانی	شصت سالگی	باز نگری نقش های اجتماعی و هدف های فردی
.....	(مرحله نهایی) مرگ

(جدول : ۱-۳ ویژگی روان شناختی)

مراحل رشد جسمی و روحی کودک دوره نو نهالی (۲-۶) سالگی ویژگی های کلی

برخی از روان شناسان این دوره از زندگی کودکان را مرحله نخستین نوجوانی نامیده اند . هر چند کودک دوره شیر خواری را پشت سر گذاشته است و به آزادی و بی نیازی گرایش پیدا می کند ، با این همه گاهی می خواهد از مزایا و راحتی های دوره شیرخواری بهره مند گردد . کودک در آغاز وضع ثابتی ندارد ، گاهی به دوره گذشته نزدیک می شود و زمانی از آن دوری میجوید و مایل است آزاد و خود رای باشد . از ویژگی های مهم این دوره آن است که کودک مانند گذشته ناتوان و درمانده نیست . در اندک مدتی می فهمد که نمیتواند مالک همه چیز باشید ، هر کاری را انجام بدهد و هر جا که می خواهد برود . کودکان ۳، ۴، ۵ ساله از لحاظ بدنی ، عقلی و اجتماعی رشد سریع و قابل ملاحظه ای دارند . از اندک معلومات و تجربه هایی که به دست آورده اند برای انجام دادن خواسته های خود استفاده می کنند ، در کار و بازی با کودکان دیگر همکاری دارند و در این زمینه ها غالباً سرعت و مهارت نشان می دهند . خود شخصیت در این دوره تجلی می کند .

در پایان دوره نو نهالی کودک به آن درجه از رشد و مهارت می رسد که بتواند به تحصیل در دبستان بپردازد . کودک دو ساله رفتار مشخص و ثابتی ندارد و به سوی هر چیزی دست دراز می کند و چون برای مقابله با مسایل و مشکلات محیط خود فاقد تجربه لازم است ، به هر گونه تجربه ای دست می زند . از این راه می فهمد چه نوع واکنشی یا پاسخی موجب رضایت او می شود . هنوز خانه و آغوش مادر پناهگاه و مایه خوشی و لذت است .

کودکان ۳ ساله فعال ولی خیال پرورند . در بازی های آزاد بهتر و بیشتر از هر مورد خود را نشان می دهند . و با وجود آنکه هم بازی و رفیق کودکان دیگری هستند ، گروه هایی بی نظم و ناپیوسته ای را تشکیل می دهند ، می توانند صحبت کنند و واژه ها را مانند ابزاری برای انجام مقاصد خود به کار برند . کار عمده آنان سر در آوردن از دنیای خودشان است . با وجود آنکه در هر کاری مداخله می کنند ، بیشتر از دیگران پیروی می نمایند . به این جهت رفتارشان قابل پیش بینی است کودکان ۴ ساله با بزرگترها رفتار عاقلانه تری دارند ، زیرا به تجربه می فهمند که جلب رضایت آنان برایشان سودمند است و برای بر آوردن نیازمندیهایشان کمک می کنند . در کار های روزانه تا حدودی خود مختار و قایم به ذات می شوند و در بیان عواطف و هیجان هایشان صداقت و صراحت به خرج می دهند .

پدران و مادران و اطرافیان خود را پیوسته سوال پیچ می کنند و مرتب واژه « چرا » را به کار می برند ، اما به پاسخ توجهی ندارند .

کودکان ۵ ساله تا حدود زیادی به اعضا و دستگا های خود تسلط یافته اند ، خوب جست و خیز میکنند ، اشیا و ابزار را با مهارت به کار میبرند ، آزادی را دوست دارند و از کودکان ۴ ساله قابل اعتماد ترند ، برای فرمانبرداری آمادگی زیادتری دارند ، در بازی های جمعی علاقه بیشتری نشان می دهند .

آنچه در بالا بیان شد طرحی اجمالی از دوره نو نهالی با دوره دبستان است . چنان که مشاهده شد جریان عمومی رشد در سالهای مختلف این دوره به ما نشان میدهد که چون یک موجود خود مدار به فردی جامعه گرای تبدیل می شود . البته هر کودک موجودی است با ویژگی های مخصوص به خود ، یعنی نمی توان در باره کودکان قضاوت کلی کرد .

رشد بدنی

بیشتر کودکان از اینکه آنان را بچه بنامند ناراحت میشوند . مایلند در فعالیت های بزرگ سالان شرکت کنند و این نشانه آن است که می خواهند هر چه زودتر دوره کودکی را پشت سر بگذارند و به دوره کمال برسند .

ویژگی های عمومی رشد بدنی

در حدود ۵ سالگی پایه بیشتر اعمال کودک ریخته میشود و او قادر است بسیاری از کار ها مانند راه رفتن ، دویدن ، گرفتن

اشیا ، جهیدن ، بابا رفتن و جز آن را به همان گونه که در دوره های بعد انجام می دهد ، عمل کند و هر اندازه که بر سن او افزوده می شود و مهارت او در انجام دادن این کردار ها زیاد تر و سرعت و مهارت او بیشتر میگردد . رشد حرکات در این دوره مربوط به عضله های بند انگشتان است و عجیب این است که رشد مهارت کودک از لحاظ قدرت و سرعت عمل به مراتب زیاد تر از دوره های قبلی و بعدی آن است^۸ .

رشد بدنی در این دوره اندکی کمتر از دوره شیر خواری است ، اما افزایش وزن و بلندی قد تا ۵ سالگی مشهود است . ساختمان واقعی و همیشگی چهره در این دوره معلوم می گردد . خلاصه تناسب بدن بدون تغییر چشم گیری نمایان میشود و پس از این مرحله ، رشد به کندی صورت می گیرد و تا ۱۱ ، الی ۱۲ سالگی که دیگر بار دگر گونی های مهمی پیش می آید از سرعت آنم کاسته می شود .

نیرو های جنبشی

نیرو با توانایی جنبشی به شخصیت فعال کودک اطلاق می شود و مشتمل بر رفتار ظاهری ، امور ذهنی و به طور کلی مهارت جنبشی است .

از ۲ تا ۶ سالگی به پیشرفت های چشم گیری در سرعت عمل ، دقت و نیروی فعالیت عضله های بزرگ و کوچک نائل می شود . به تدریج که بدنش افزوده می شود کمتر زمین میخورد و ضربه می بیند و میتواند فاصله های طولانی را بپیماید . سخت ترین عمل برای کودک بیکاری و بی حرکتی است ، به طوری که آرام در گوشه ای نشستن خسته کننده تر از هر گونه فعالیت یا جنب و جوشی است .

مهارت های جدید

در ۶ سالگی کودک به بخاری علاقه مند می شود و میخواهد میز ، قایق ، کشتی و مانند آنها را بسازد ، هر چند ساخته های او بسیار خام و عاری از ظرافت است . اما از لحاظ رشد و تربیت صحیح بسیار ارزنده تر از آن است که کودک تنها به تما شای یک کار ظریف پردازد .

مهارت های جنبشی کودک نیز هنگامی افزایش میابد که بتوان لیوان یا ظرف پر از آب را بدون ریختن نقل مکان دهد یا با موفقیت آب تنگ را به درون لیوان بریزد .

^۸ : روان شناسی کودک ، دکتر مهدی جلالی ، ص ۳۵۷ ، چاپ چهارم

میان ۲ و ۵ سالگی کودکان در طرح های خانه سازی پیشرفت زیادی می کنند ، می توانند خانه های چوبی یا گلی ، تقریبا با مشخصات کامل آنها درست کنند .
دیگر آنکه می توانند دکمه های خود را ببندند ، برای در آوردن عکس یا الگو از قیچی استفاده کنند

...

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات
معماری با قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰